

MATERIÁL K ATESTACI Z PSYCHOTERAPIE V DOKTORSKÉM STUDIU

PhDr. Daniel Tůma

Kazuistika č. 4

Pozn.:

Na základě požadavků určených zkoušejícím respektuje forma kazuistiky demonstraci a reflexi užitých vybraných psychoterapeutických postupů z vlastní terapeutické, resp. sociálně rehabilitační činnosti plynoucí z podstaty objednávky a poradenského kontraktu s klienty psychoterapeutického centra. První část kazuistiky (Anamnestické údaje, popis problémové situace, pozorování a úvodní rozhovor, Objednávka na poradenský proces / terapeutická HP) je pojata jako popis setkání a reakcí klientů a terapeuta, druhá část (2. až 7. Konzultace) je již pojata v ich-formě, tedy tak jak ji terapeut vnímal a jak terapeuticky postupoval. Přepisované přímé řeči nejsou obsahově kráceny, podstatné informace a reakce byly zachovány v co nejvěrnější podobě, dle terapeutových zápisů z konzultací.

Klient:

K. – 19-letý student J. v maturitním ročníku

Anamnestické údaje, popis problémové situace, pozorování a úvodní rozhovor:

19-letý chlapec J. pochází z rozvedeného manželství, matka je bývalá tanečnice a v současnosti renomovaná choreografka, otec taktéž bývalý tanečník a posléze podnikatel, t.č. ve vězení, prý za dlouhodobé neplacení alimentů a další dluhy. Matka chlapce od rozvodu živí jako OSVČ, příjmy jsou nejednotné, chlapci je však celá léta dopříván nadstandard. Byl na všech školních akademiích na ZŠ (které režírovala jeho matka) vždy obsazen do hl. rolí, matka byla přítelkyní třídní učitelky, ta jim domů často nosila dárky a byla potěšena, že udržuje komunikaci s matkou - společensky exponovanou osobou. Chlapec na svá léta na ZŠ vzpomíná s nadsázkou, ví, že byl „protěžované“ dítě, ví, že měl spíše trojky na vysvědčení, ale potvrzuje, že mu pedagogové většinou nadržovali – matka se v té době často objevovala v tv a v bulvárních časopisech. Upřímně reflektuje, že byl někdy pěkný „hajzlík“. Byl vždy „kápo“ třídy, měl nejnovější snowboard, pc, oblečení, kolo...atd. Matka je celá léta pyšná na to, jak je moderní matkou, sama se obléká velmi mladickým způsobem a vede skupinu cvičení pro matky chlapcových spolužáků. V současnosti je chlapec na soukromé SŠ grafického designu, baví ho loga, linie, reklama...atd. Matka dříve chtěla, aby navštěvoval zahraniční VŠ či SŠ – muzikálového typu, chlapec však o uměleckou kariéru nestál a prospěchově ani jazykově se na to necítil, matka to posléze přijala a začala mu platit soukromou SŠ. Matka sama vypráví, že v době, kdy bylo chlapci pět let s ním šla po Václ. náměstí, kde hráli pro děti divadlo. Na konci vybírali do klobouku peníze a ona neměla žádné drobné. Byla v té době akorát v silné partnerské krizi, manžel nepobýval doma, dlužili peníze, ona neměla uměleckou realizaci. Chlapci a matce nedovolil divadelní spolek dívat se dále na produkci, protože prý nezaplatili. Matka tuto zkušenost popisuje jako rozhodující. Od té doby se „zapřísahala“, že bude hodně vydělávat, nikdo ji „na dno“ již nedostane a chlapec bude mít nejen na „divadélko“, ale i na ostatní požitky. Otec rodinu v 6 letech chlapce opustil, od té doby kontakt naprosto minimální, až poslední dva-tři roky. Chlapci napsal jediný dopis z vězení, o vztahu s otcem dále v kazuistice.

Dále z anamnézy: Matka je velmi temperamentní, komunikativní, vřelá, „lidová“, velmi sportovní. Je absolventkou VŠ, obor choreografie, jinak rodiče i sourozenci základní vzdělání či učební obor. Svou širší rodinu popisuje jako „lopaty“. Starší bratr matky

zemřel před 8 lety na karcinom střev. Mladší trpí nadváhou, jeho žena alkoholička, léčí se také na bulimii, mají 2 děti. Otec matky 15 let mrtev, matka aktivní – 78 let, stále pracuje jako vrátná. Matka chlapce je spontánní v popisu problémů a životních útrap, nyní žije s mužem afrického původu, který ji však po tříleté známosti oznámil, že se mu narodilo dítě, prý mu „ujely nohy“. Matka ve vztahu k tomuto muži velmi ambivalentní, jednou větou ho odsuzuje, druhou větou říká, že takový je svět a navíc všechny její kolegyně a známé ho obdivují a říkají jí „co bys chtěla, v našem věku?“, „Buď ráda, že ho máš.“. Matka má zároveň zkušenost s fyzickým domácím násilím, bývalý manžel (otec J.) ji několikrát zbil, i to byl důvod k rozvodu. Tuto skutečnost chlapec dodnes neví. S rodinou bývalého manžela je celé roky v kontaktu, chlapec J. k nim často chodí, rodina je funkční, prarodiče dávají dárky, chodí na chlapcova vystoupení, dostává odměny za vysvědčení, dědeček se velmi zajímá o prospěch, vztah chlapce k babičce je chladnější. Prý jeho otce velmi brání a to celoživotně, dále viz kazuistika.

Styky probíhají celoživotně i se sestrou chlapcova otce, ta je herečkou, má 2 děti, všechny děti se odmala kamarádí. Matčin styk s rodinou je však chladnější, nesmí dojít na rozhovor o chlapcově otci. Matka je v rozhovoru s terapeutem velmi přátelská, o chlapci mluví jako o „to moje pako“, do vysoké školy ho prý už nežene, jen se bojí, aby v násl. měsících odmaturoval. Jakoby si neuvědomovala dopad svého přátelsko-podceňujícího výchovného přístupu. Chlapci prý nikdy nenadržovala, spíše se ho snažila „zkrotit“, aby „moc nenarost“, ale zároveň požadovala vrcholové výkony. Na ZŠ chlapcův prospěch zcela průměrný, na soukromé SŠ dle chlapcova zájmu, má ředitelskou důtku za drzost k učitelu občanské nauky. Chlapec projev s parciálními balbuties, spasmusy v oblasti hrtanu při fonaci a verbalizaci emocí, občasný psychogenní kašel, vývojem a zráním se snížilo na minimum.

Objednávka na poradenský proces / terapeutická HP:

Chlapec v poradně s objednávkou, aby neměl stavy zmatení a úzkosti, když dojde na jakékoliv rodinné rozhovory o otci, kterého by měli pustit brzy z vězení a který se bude chlapce patrně snažit kontaktovat. Matčina objednávka: Aby si to vyřešil, že má otce

„hajzla a debila“ a ať odmaturuje. (druhý partner matky byl alkoholik, třetí ji po rozchodu olepil auto jejími pornografickými domácími fotografiemi, vyšetřovala policie) I přes poněkud ostrou rodinnou historii je chlapec velmi společenský, přátelský, „kápo“ třídy v dobrém slova smyslu, je otevřený, bez výraznějších známek úzkosti, obav či nervozity.

Terapeut. Dg./HP: Ambivalentní mateřské postoje – úzkost o dítě, dítě jako nástroj pomsty, absence vlivu a vzoru otce, rodina-cyklící se příběh o zradě, mnohvrstevnaté komunikační složitosti – každá z rodin tvrdí chlapci jiný příběh, narušená identita dospívajícího – čelení skutečnosti o vlastním vztahu k otci.

2. konzultace

K – klient

T-terapeut

Po krátkém formálním úvodu, kdy jsme si domluvili oslovování, přechází klient k jasnému stanovisku.

K: Jakmile mi něco nebo někdo připomene tátu, tak mám úplnej nával emocí, posledněkrát jsem se začal úplně klepat.

Pokračuji v, pro systemiku klasickém, opracovávání objednávky. Ptám se klienta, zdali se máme spíš věnovat té situaci, a jak ji zvládat (*Shazerův solution focused approach*), nebo máme-li hovořit o tátovi a nebo zdali mi může říci, co z těch témat považuje za nejdůležitější pořešit, aby vedly podle něj ke kýženému efektu terapie. Jinými slovy ho zplnomocňuji k tomu, aby určil on cestu a téma rozhovoru a aby on sám posoudil, zdali je mu užitečné vše, o čem hovoříme a kudy rozhovor vedeme. Zároveň se ho ptám, podle čeho pozná, že naše setkávání může skončit. Odpovídá, že: „Budu zase sám sebou“.

K: No ten táta, to je jasný...furt ho v sobě poslední dny řeším...a to ho vůbec neznám a strašně nesouhlasím s tím, co udělal..dluhy, mámě, mně, babičce...

T: Aha, takže ale i přes to všechno co vnímáš z jeho strany jako nefér, tak ho jako tátu ale vnímáš pořád...jo?

K: Jo...no jo... pořád ho totiž jako tátu vnímám. Neumím si to vysvětlit...

T: A co si na tom neumíš vysvětlit? Nebo, proč si to chceš vysvětlovat?

K: No, já myslel, že to mám dávno uzavřený, ... ale teď mi dochází, že bych ho moh jako kluk někdy potřebovat nebo tak něco...

T: Cítíš, že ho teď potřebuješ? S čím bojuješ?

K: Proč se tak ke mně zachoval? Proč se vůbec tak chová...?

T: Myslíš jako, že vás opustil nebo to, že na tebe neplatil, nebo co přesně?

K: No..to já právě vlastně nevím. Já s některýma věcmi nesouhlasím, jako jak se choval a tak, ale teď se to nějak nahromadilo a každěj do mě valí něco jinýho. On mi vůbec nepsal a ani nevolal, ani to slíbený kolo jsem nikdy nedostal a babička (*otcova matka, pozn. terapeuta*) mi včera dala dopis od něj pro mě z vězení, kde píše, že mi psal a volal a já nevím co všechno, prostě to je lež. A babička ho furt chrání a mám ho prej chápat, je ve všem nevinně a prej ho pustěj jako že je nějakěj na hlavu a nemůže za to, prostě směšný úplně. Děda taky mele, že je nevinnej, ale je míň tvrdohlavej, než Čaučesková (přezdívka babičky). Děda se mě zase pořád ptá na tu vejšku, já teď musím hlavně máknout a vydělat nějaký peníze. Jsme na tom blbě, máma nemá ani na složenky, připravuje ten velkej projekt a tak šetříme, jak se dá. Prostě toho mám dost.

T: No to chápu, z toho by mi taky hrabalo...trochu moc tlaků najednou, ne?

K: Přesně. Jedni se o mě přetahujou s druhejma a to je mi 19!

T: Lítáš z ostrova na ostrov?

K: Jo, ale já chci žít na svým! Představ si to, že oni mi celej život říkaj: Ne, J., takhle to není, to nemá maminka pravdu, tatínek...“ A máme zase: „kecaj, bylo to úplně jinak...“ Prostě potřebuju si udržet ten svůj ostrov...

T: Udržet? Nebo spíš uchránit..nebo dokonce zabydlet?

K: Všechno tohle...ten můj ostrov se pomalu zaplavuje a oni místo, aby mi pomáhali stavět hráze, tak volaj uteč a chtěj mě na ten svůj ostrov.

T: To je úžasný, jak to popisuješ..úplně to vidím..já mám tyhle metafory moc rád...

K: To jsi řekl ty...to s tím ostrovem...

T: No, přišlo mi to tak...

K: Je to úplně tak...mám pár kámošů, co to chápou...

T: To je fajn pocit, ne?

K: Jo, je...i když se mi to taky hezky poslední dobou pročistilo...ty kámošové myslím...

Klient dál vypráví o svém zázemí mezi kamarády, nechávám ho mluvit, přijde mi, že mohou hezky krystalizovat zdroje, které napomohou problému, který se řeší.

T: Kam jsme to vlastně došli?

K: Že si přijdu normálnější.

T: (smích) Jak to? To sis předtím nepřišel?

K: Ale jo, jen mě to prostě úplně tlačilo ke zdi...

3. konzultace

Hned v úvodu klient J. už ve dveřích hlásí:

K: Tak to bylo minule super. Jsme to konečně pojmenovali. Mi to pak došlo.

T: Fakt? A co přesně máš na mysli?

K: Došli jsme k tomu...v čem to jsem. Obecně to asi moc normální nebylo - to všechno, co se u nás dělo, ale teď se musím soustředit na to, co potřebuju. Potřebuju hlavně klídeček.

T: Aha. Tak odsud máme pracovat dál?

K:... jo jo...můžem

T: Dobře, tak mi teda pověz, co ti ten klídeček zajistí? Věřím, že ti bude asi k něčemu dobrej, když ho chceš, tak proto se tě neptám, proč ho chceš..ostatně, ten chceme asi všichni, co? (smích)

K: (smích) Jo jo...No, ten klídeček potřebuju hlavně na maturitu a hlavně mám asi dobrou novou práci, jako u kámoše..jeho táta má grafický studio a tam můžu mně i mámě vydělat nějaký peníze. Navíc potřebuju náhradní kola na kolo, a to není žádná sranda.

T: Takže práce a škola jsou jasné priority.

K: Jasně. Protože budu samostatnější, budu si o tom rozhodovat já sám a navíc pomůžu mámě.

T: Jo..a jak se to váže k tomu, s čím jsi vlastně přišel?

K: K tomu tátovi?

T: Jo..jak se to váže k tomu nějakýmu „vyřešení si“ ho/toho?

K: Budu to já a budu fungovat. Nebudu tak zmatenej a vyřízenej, jako jsem byl ty poslední dny, jak do mě všichni hustili všechno. Navíc, vydělám si svoje peníze a nebudu na nikom závislej, ani na mámě ani na nikom. Navíc, teď moc peníze nemáme, máma už minule brečela, fakt mi z toho bylo nanic. Musím tady doma některý věci převzít, já poznám na mámě, že už nemůžu, dělá pořád hrdinu a přitom vidím, že fakt už nemá z čeho brát. Je pro mě důležitý, aby máma měla klid na svý věci, ten taneční projekt a tak, a já abych měl klid na svý věci. Prostě budu úspěšněj J.

T: Aha..tak to ti můžu jenom držet palce.

K: Snad to dokážu...

T: Co?

K: Tu práci..hlavně, abych nezklamal..daj se tam vydělat fajn peníze..už to úplně vidím..a za pár let budu art direktor...třeba...to by byl můj sen...dělat loga, linie mě fascinujou víc...

T: To je krásnej sen...a proč bys to nezvládl? Chápu, že osud je někdy osud, ale jestli se na to cejtíš, tak...

K: No jako abych to dokázal tý mámě, že to zvládnou.

T: A až ji to dokážeš tak to bude k čemu?

K: Nebude na mě tak lpět.

Klient mi vypráví, jak byl jako malej „hajzlík“, máma mu metla cestičku a on toho pěkně zneužíval. Vypráví mi o tom, jak si dneska váží peněz a uvažuje o nich úplně jinak, než kdy předtím, protože jako menšímu mu bylo úplně jedno, kolik co stojí. Dnes už prý ví, že má na den stovku, koupí si cigarety a musí mu zbýt na svačinu. Chce si šetřit na opravu kola a tak si dává z každého kapesného něco stranou. V zimě měl brigádu v rámci hip-hoppové skupiny, kde dřív jako mladší tančil, dělali kurzy pro děti a on si ušetřil na nový stan a karimatku. V létě pojedou s přítelkyní do Jižních Čech.

T: Nejzajímavější je, že vlastně vůbec nemluvíme o tátovi, ale o mámě...

K: No..to je dost zajímavý (usmívá se)..já to i trochu čekal.

T: Čekal jsi to?

K: Nikdo nemá s mámou takovej vztah jako já...(přichází věta, která je pro mne vždy jakýmsi signálem)

T: Aha...a jak ten váš vztah souvisí s tím, že jsi to čekal...

K: Mára to neměla lehký, měla vlastně jenom mě...ale já mám teď svůj život...

T: Mhm...

K: Je to těžký..tak jí chci pomoci aspoň těma penězma a bude klid...já budu mít klid.

T: Takže chceš mámě pomoci? (přijde mi, zdali to není dlouhodobější tendence – zachránit mámu a pomáhat jí)

K: Jo jo..já se na tu práci těším...

4. konzultace:

Čtvrté setkání otevírá otázku, zdali jsou chlapci naše setkání užitečná. Odpovídá, že „určitě“. Vypráví mi, že o jarních prázdninách hodně pracoval v agentuře u kamarádova otce. Během víkendu prý zvládnul tři zakázky, téměř nespál, moc ho to bavilo a chtěl kamarádovu otcí ukázat, co všechno umí. Prý pracuje, učí se a nic víc neřeší. Nemá čas myslet na nějaké věci, které ho ještě před třemi týdny trápily. Celou situaci posuzuje slovy, že ho to nyní „posouvá jinam“, a budou za to navíc peníze. Moc mu současný stav vyhovuje, protože ho vnímá jako odrazový můstek pro svou další práci hned po maturitě. Vše je prý dobré pro jeho „celkový klid“.

T: V čem je to jiný pro tvůj celkový klid?

K: Jsem co nejmíň doma. Musel jsem už utéct z toho stereotypu. Strach z toho, že nebudou peníze, že po mně zase všichni budou chtít řešit tátu a tak vůbec. Teď chci řešit jen práci a maturitu, ty se bojím a chci mít v hlavě jenom ji.

T: Chceš o tom mluvit?

K: Bojím se sám sebe, jak se k tomu postavím. Nikdy jsem nebyl nějak moc zodpovědný, co se školy týče. Ale teď máme super učitele na dějiny reklamy a mě to strašně baví. Chápu, že musím vědět, že existuje nějaká Altamíra a nějaká renesance, ale nevím, jestli se naučím, kdy přesně se narodil nějaký týpek malíř.

T: A to je tak důležitý? Není důležitější vědět co ovlivnilo co a znát možná hlavní představitele?

K: To jo, ale tenhle tvůj názor je moc moderní pro dnešní školu...

T: Počkej, encyklopedický znalosti po tobě dobřej kantor chtít nikdy nebude, tomu půjde o souvislosti. Tím jsem si jistej...

Dál hovoříme o tom, kdy jsou praktické maturity, kdy teoretické, povídáme si o stylu učení a o jeho motivaci ke studiu historie kultury. Ke konci tohoto zamyšlení se objevuje otázka intelektu.

K: Asi na to nemám hlavu, prostě si zapamatovat takový kvanta.

T: Proč ne? Jako že nemáš iq?

K: Nijak velký ne...

T: A na to jsi přišel jak?

K: Ani nevím, prostě si to myslím...

T: A jaký iq bys odhadoval, že máš?

K: Nevím...nikdy jsem o svém iq nepřemýšlel...

T: Jak to že ne, vždyť říkáš, že sis vždycky myslel, že ho nijak velký nemáš..takže jsi o něm přemýšlel už někdy musel...ne?

K: Víš...J. (řekně zdrobněle své jméno) byl vždycky hvězda, maminka ho prosadila do hlavních rolí na školních akademiích...

T: Takže se potřebuješ přesvědčit o tom, co fakt umíš?

K: Já jsem to nikdy nezkoumal, nikdy jsem neměl důvod, ale teď je tady velká věc – matura - a já nevím, jak to zvládnu a jestli na to vůbec mám. Já tak nějak pořád proplouval...

T: A iq je podle tebe co? (pokouším se dekonstruovat, co za význam má chlapec pod slovem IQ a navodit tak možné poznání, že ho má)

K: Pro mě je iq myšlení a reakce...

T: Rozved' to...

K: Jak jsem schopnej o něčem přemýšlet a jak jsem schopen reagovat.

T: Aha...

K: Prostě - kreativita, pohotovost, spojovat věci, vidět do věcí a tak...

T: A co z toho máš ty?

K: (pauza) Něco asi jo...já nevím...jak to, že to ale nevím?

T: Já nevím...

K: Neměl bych se nad tím konečně zamyslet? Nikdy jsem nevěděl, co bude po střední...
bál jsem se co budu...

T: Co budeš jako profesně?

K: No..co budu...? Když něco budu chtít a budu mít motivaci, tak to dělat budu...

T: A co bys chtěl?

K: Vlastně, to co už dělám teďka u toho kámoše, ale víc. Prostě si musím uvědomit, že práce je už za dveřma a že mě čeká vývoj.

T: To mi dává smysl, co říkáš...

K: Já se teď fakt snažím poslední dobou makat...

T: Já to vidím...vidím, jak to myslíš upřímně.

K: To jsem nikdy neslyšel. (pauza) To máš jako se lvem, všichni vědí, že je král zvířat, ale on to přece neví, ne?

T: To je filozofická otázka...a biologická, má-li zvíře schopnost sebeuvědomění, teda tak jak sebeuvědomění chápeme my lidi...ale hezky jsi to porovnal...

K: Nikdo mi to nikdy neřek.

T: Co konkrétně?

K: Že je vidět, že to myslím upřímně.... Já se strašně snažil pořád chápat, jak to všichni myslej...Že dneska nevím, jak to mám s iq...myslím si, že nejsem nic extra, že jsem průměr...to je dost na nic. Dneska jsou naopak vepředu všichni, co se uměj protlačit, prodat a vokecat nemožný. To vidím dnes a denně ve škole. Kluci, co nic nevědí a ani nemaj moc talent - ty jsou schopný nakecat ti pro koho všeho už dělali a že jejich loga maj nějaký ceny...jsem byl dost doma masírovanej....., že teď nemám žádnou sebedůvěru.

T: Tak co s tím uděláme?

K: Ve společnosti jsem byl vždycky doplňující prostředek komunikace. Dneska mě ale už jen tak někdo nevokecá. Strašně pozoruju lidi...snažím se slyšet, co to vlastně tím vším říkají a poznám někdy jak kecají...

T: To je úplně terapeutické vyčkávací postoj!

K: Jo, mě psychologie dost baví...jsme to ve škole brali...kognitivní směr, franklovskej...

T: Koukám, že seš vzdělanej!

K: No, to mi u maturity moc nepomůže. (směje se)

T: Tak co teda, pane kolego, s tou sebedůvěrou? Opravdu myslíš, že tam vůbec žádná není?

K: Začínám si pomalu věřit, ale neuvědomoval jsem si, že to je asi získávání sebedůvěry – to co se mi poslední dobou děje...

T: Takže to je získávání sebedůvěry to co řešíme?

K: Jo..nejspíš jo. I v tom postoji k rodině a k tátovi...přece nemůžeš mít sebedůvěru v něco, co ti každé vysvětluje pořád jinak...jak si v tom má člověk najít to svoje? Já vlastně úplně poprvé dělám něco pro sebe...jako pro ten vnitřek, ne pro toho malýho J., jak jsem ti vyprávěl, že byl rozmazlenej.

T: Takže pro to máš zjevně i velkou motivaci...

K: Motivace pro mě je to, že už brzo budu mít hotovou školu, vlítnu do praxe a pokusím se nějak zazářit. A sebedůvěra bude na světě úplně celá...

T: Takže to asi podle něčeho poznáš, že máš tu sebedůvěru pevně u sebe...?

K: Poznám to podle úspěchů, podle toho, že udělám maturitu, že se dokážu teďka ty dva měsíce učit...

T: A podle čeho ještě?

K: Podle okolí...

(přemýšlím, zdali půjdu za zdroji, např. v přátelích, či se zdroji raději není v tuto chvíli vhodné operovat – rodinné zdroje by nemusely být klientem vnímány jako podporující)

T: Podle jakého okolí?

K: Bude klid od mámy, uvidí, že mám maturu a na chvíli dá pokoj i s vejškou. To vlastně ale už celkem dala, řek jsem jí, že mi do toho povídat nebudou. Potřeboval jsem se probrat k větší aktivitě a uvědomit si, co se to děje...

Čas sezení se nachýlil, po ujištění, zdali na tomto místě můžeme příště pokračovat – ukončuji sezení a dojednávám příští za deset dní.

5. konzultace:

Hned v úvodu se klient vrací k tématu iq.

K: Napadlo mě, že jsem asi tak průměrný v iq nebyl...

T: Povídej...

K: No...napadlo mě, že znakem iq je i nějaká rozlišovací schopnost a sebereflexe. A to já mám a dost dobrý. Jinak ale jsem svoje iq fakt nikdy nehodnotil, protože jsem vlastně nikdy nevěděl, jak jsem na tom povahově. Jen vím, že jsem nikdy pořádně nevydržel u jedné věci, byl jsem netrpělivý a nesoustředěný.

(napadá mne, že chlapec popisuje typické znaky ADHD, poruchy, která však s iq nesouvisí. Ví to? Řešil to někdy někdo?)

T: Jako menší, jo? A čet jsi dobře?

K: Blbě, jsem dodnes maličko dyslektik...

T: Nechápu dvě věci. Jak ti souvisí hyperaktivita s iq a jak mám rozumět hyperaktivitě ve spojení se znalostí vlastní povahy...? Řekl jsi, že jsi nikdy nevěděl, jak jsi na tom povahově a pak už jsi začal popisovat tu nesoustředěnost a netrpělivost...

K: Já fakt kolikrát nevím, jak je jsem..nebo takhle: nikdy jsem o tom nějak zvlášť nepřemýšlel...

T: A chceš o tom přemýšlet?

K: Jo...já třeba vím, že moje silná stránka je férovost a upřímnost. A taky jsem odvázněj

a to jsem moc nikdy nebejval...dneska vím, že nemám co ztratit, že se nic nestane. Jako u Čaučeskovejch (*prarodiče, rodiče otce, pozn. terap.*). Tam jsem se vždycky bál následků, bál jsem se problémů, kdybych cokoliv říkal, prostě jsem se ochraňoval. Babička si to totiž nikdy nepřipustí, že je ten táta takovej...

T: Proč myslíš, že to dělá?

K: Má asi pořád naději na zlepšení. Morálně mě štvě, že se ani babička nikdy neomluvila za tátu.

Dále probíráme chvilku babičku a jeho vztah k ní. Docházíme k tomu, že s dědou je vztah bližší, babičku akceptuje jako „železnou lady“, která nedává najevo city a železně brání svého syna.

K: Prostě jsem začal nacházet jistotu.

T: Jo?

K: Jo...mám svůj stůl, je na něm teď víc uklizeno, mám něco svýho...

T: Můžeš mi ten svůj stůl namalovat?

Malujeme společně stůl, téma jistoty mi přijde natolik podstatné, že se snažím z tohoto tématu vytěžit terapeutické maximum. Po chvíli je stůl namalován, jsou na něm tato témata:

Důvěra – máma, babička, přítelkyně, práce, kamarádi

Moje jistota – život – styl – workflow – jak ty věci řeším – že je to správně!

Pracuji dál s jednotlivými tématy. Hovoříme o důvěře v to, že jak věci řeší je správně.

Dále mluvíme o důvěře. Klient mi říká, že chtěl vždycky někam patřit a že mu nyní přijde, že si to musí vytvořit sám. Systemicky řečeno, že se musí od začátku ošetřit.

Práce na těchto tématech nám vezme celý zbytek sezení. Závěrem se dostáváme k tématům jistoty a sebevědomí. Jako domácí úkol chlapec dostává téma: Zdroje, díky kterým jsem sebevědomější a sebejistější.

6. konzultace:

O domácím úkolu začínáme hovořit ihned v úvodu. Klient mluví o zkušenostech, jako o nejdůležitější entitě, která je zdrojem jeho posilujícího sebevědomí.

K: Díky těm zkušenostem to teď všechno dokážu řešit sám a nemusej mě vodit za ručičku. Věřím si v práci, cítím, že na to mám. Je to jako jsme mluvili o tom iq, tak jsem si najednou uvědomil, že umím s lidma jednat, umím řešit věci. Je to takovej postoj „nanobotů“ do krve.

T: Jako nano robotů?

K: Jo. Nanoboti budou za pár let létat úplně všechno. Já mám pocit, že je mám v krvi, protože se to všechno začalo otáčet. Bavěj mě věci, co mě málem přestávali bavit...

T: To je skvělý.... jak si to vysvětluješ?

K: Ta situace s babičkou a dědou, prdlo to a ten vřed musel vytéct. Byl to zlom pro mou osobnost. Začal jsem říkat, co si myslím, přestal jsem to v sobě držet. To je další bod z domácího úkolu. A poslední bod je nějaká ta obecná jistota. Ta je pro mě strašně důležitá.

T: Nevím co si pod slovem obecná jistota představit...

K: Jako ve mně...

T: Jo jako, že ji cejtíš...jako naplno nebo tak nějak, jo?

K: Ano. Je všude. Už po prvních dvou třech sezeních jsem začal přemýšlet o mejch postojích. Teď vím, že tak jak to udělám, tak že je to o.k. Udělám to podle sebe a vím, že to je o.k.

T: To je bomba teda...

K: I když jsem se dneska v Mladý Frontě dočet, že trpím prokrastinací. (směje se)

T: Cože? A to má být zase co nového?

K: Výrazná chronická tendence odkládat věci na později. To mám celoživotně, odmala (směje se)

T: (směju se) Tak to jsem rád, že diagnózu máme.

K: To mám teď s otázkama na maturu, prostě mám hotový jen dvě a nemůžu se dál dokopat.

T: Mám řešit, že jsi prokrastenik, nebo můžeme zpátky k úkolu?

K: Jasně, k úkolu. Prostě, to máš jako s omítkou. Když je někde popraskaná omítka, tak se to pořád jen přetírá Primalexem. Já to tentokrát neřešil Primalexem, jako celý roky předtím, ale celý jsem to přezdil.

T: Hm...to je pěkná metafora. Zjevně ti to přezdění k něčemu bylo.

K: To je jako s tátou. Ten měl zas naopak špatný úmysly a na mě to mělo dobřej efekt. Jsem dneska silnější a chápu víc věcí, než kmoši ve stejným věku. Jen mě pořád zajímá, co bude, až vyjde.

T: Chceš o tom mluvit? Když už ty věci dokážeš posuzovat sám pro sebe, jak říkáš...tak by to šlo, ne? Připravit se na to, nebo prostě to probrat...?

K: Jo..chci o tom mluvit, protože máma mi už konečně taky dala tu důvěru, začala mi věřit. Takže se teď můžu plně soustředit na sebe a né řešit ty jejich ostrovy, kam mě tahali..teda přetahovali se o mě.

T: Jasně...rozumím...

K: Jsem rád, že teď dokážu přínos věcí posuzovat pro sebe. Je to jako v grafice. Má to spoustu křivek ta věc..ten problém.... Některý křivky toho mýho života stojí za to zkoumat a překreslovat, jiný ne.

T: A ty křivky, co chceš zkoumat...to je ten táta?

K: Některý křivky si zasloužej, abych s nima něco dělal...jde o spravedlnost.

T: A který to jsou?

K: No..u dvou křivek nevím, co bude dál...čekám, až pustěj tátu...zajímá mě, co bude...

T: A co na tom hlavně řešíš?

K: Mám bordel v hlavě. Nevím, co to tam vlastně řeším. Já morálně nesouhlasím s tím, co udělal, ... že od nás s mámou odešel, když mi bylo šest...ale taky nechci, aby mi do toho všichni kecali, co si o něm mám myslet. Já nevím, co bude. Zavolá mi, až ho pustěj? Možná se na to vykašle, já nevím. Neumím si představit, co bude, až se uvidíme. Jestli jako něco řekne..nebo ne...

T: Jak bys chtěl, aby to vypadalo?

K: Já nevím...já prostě si uvědomuju, že jsem se dřív strašně bál, abych nebyl jako on. Často jsem se bál podívat do zrcadla, abych se neviděl jako táta...teda viděl jsem tam tátu..jsem mu strašně podobnej. A vůbec nevím, jak to má...babička lhala, že mi psal pravidelně, mně nikdy nic nepřišlo, volal mi tak třikrát za deset let...

T: Říkáš, že nevíš, jak to má..jak to má s čím...?

K: Ke mně...

T: Aha...(obávám se, ale nakonec se zeptám) ... jestli tě má rád?

K: Jo..a jak mě má vlastně rád, protože tomu nerozumím. To nedává smysl...babička s dědou a s tetou mi povídaj, jak mě má rád...babička E. (*matka matky*) mi taky vždycky okřikla, když jsem o něm špatně mluvil...vidíš, to mi třeba nejde do hlavy...babička E. nikdy na tátu nic zlého neřekla. To jen máma. Ale i když vím, že mámy je taky někdy dost, tak s těma tátovějma činama já nemůžu souhlasit. U věcí před mým narozením jsem nebyl a jako miminko si to taky nepamatuju, ale od jistýho věku si to pamatuju a on na to fakt kašlal. Mě prostě zajímá, jestli si to jako uvědomuje, že nemusel mít dluhy třeba. Já si pamatuju, jak tady byla policie a hledali ho a on mi pak lhal do telefonu, že to musel bejt nějakej omyl a že on nic neudělal. Já prostě nechápu, proč to dělal, proč neřek, že to podělal...

T: Takže tobě jde o to, aby se k tomu nějak postavil?

K: Jasně...aby jako něco řek...co já vím, co s člověkem udělá kriminál...třeba mu tam něco došlo..nebo mu tam nic nedošlo...

T: Takže proto tě tak zajímá, co bude až ho pustěj...ty s ním chceš nějak mluvit..zajímají tě jeho názory, jo?

K: Já nevím, jaký to bude...jak to mám vědět...

T: To chápu, že nejde říct, ale zajímalo by mě, co od té situace čekáš, jak to jako má vypadat, nebo co bys vlastně chtěl, aby se stalo?

K: Zjistit, jak to ke mně vlastně má. Proč to celý dělal a jestli si uvědomuje, že něco podělal? Já vím, že nejsem jedinej kluk, co je z rozvedený rodiny, ale...nikdy jsem vlastně nevěděl, jestli mě měl rád nebo jak jako....?

T: A jak se tohle pojí s tím, že se možná uvidíte, až ho pustěj?

K: O něčem se bavit musíme, ne?

T: A o čem by ses chtěl bavit ty?

K: Chtěl bych zjistit jakej je. Já to nevím, znám jenom vyprávění, osočování a mám nějaký vlastní názor, ale hlavně mě zajímá, jestli chápe, o co tady jako jde...

T: Aha...

K: Nikdo neví, za jakých okolností vyjde..nikdo nevíme, co tam asi prožívá...on je v tý lepší skupině..nebude mezi nějakyma vrahounama, ale znáš to..kriminál tě může dost změnit...může si to tam i hodit...prostě chci vědět, jak to vlastně má..celkově, jak ke mně, tak i jakej je...

T: Ty chceš toho tátu jako poznat?

K: Vlastně jo...

T: Takže mu dáváš šanci, co?

K: Vlastně jo... (pauza) ... já nedokážu žít s nejistotou...ted' jsem si jednu vybuodoval, tak tu další si nechci nechat nabourat..budu muset vzít odvahu a mluvit s ním...

T: To je skvělý, jak to bereš a jak se k tomu stavíš...

K: Potřebuju vnitřní klid...

T: Co ti ho dá? Co ti k němu v těhle souvislostech pomůže?

K: Že se aspoň trochu dozvím, na čem u něj sem..nebo uvidím, na čem je obecně on..jakej je...ale to mě musí kontaktovat...

T: A kdyby ses to nedozvěděl? *(napadá mě: co když chlapce nebude kontaktovat? Co když chlapec nikdy neuslyší nic z jakékoliv sebereflexe či vyznání otcovských citů?)*

K: To by se stalo, kdyby nechtěl žádný kontakt a neozval se...já ale chci vědět, co je zač...zasloužím si to...

T: A co přesně chceš zjišťovat? Jak by se to dalo udělat, abys to zjistil?

K: Jestli tam je vůbec nějaká lidskost. Jakej je jako člověk. Já to za 19 let nevím.

T: Takže jestli to dobře chápu, tak už pro tebe není hlavní to „pokání“, ale to, jakej je..poznat ho.

K: To pokání by ale bylo na místě, ne?

T: Já nevím, co je pro tebe důležitější? Co myslíš, že by pro to co chceš bylo nejdůležitější?

K: Poznat ho...vidět, jestli něco pochopil...

T: Vlastně teda vidět, jestli jsou tam nějaký klady?

K: Jo.

T: Já ale nechápu, jak se dá někdo poznávat, když už mám dopředu určený, co bych chtěl aby řekl, udělal, nebo zaujal postoj...to pro mě není poznávání, ale očekávání.

K: To máš pravdu...

T: Proto jsem se tě ptal, co bude v té situaci důležitější? Jestli si tím očekáváním pokání nezahrazuješ cestu k poznávání? Nebo pro to poznání je pro tebe důležitý, že se omluví, nebo tak něco..?

K: Podle toho bych poznal, že je v něm kousek něčeho dobrého..že není tak špatnej...

T: Myslíš, že je táta úplně špatnej?

K: Já nevím, já ho neznám...jen vím, co dělal a udělal a s tím nesouhlasím...

T: Ale nebereš jeho pojetí věcí a jak to řešil...jo?

K: Jeho pojetí je debilní. Přijde mi to tak... to ti řekne každé normální člověk, ne?

T: Ty se na něj hodně zlobíš, vid'?

K: Dost..

T: Přesto ale z nějakýho důvodu věříš, že s ním komunikovat budeš a nějak si to představuješ...jak si to vysvětluješ? Jak si vysvětluješ, žeš nad ním dávno nezlomil hůl..?

K: Jak ale můžu komunikovat s někým, kdo to má nejspíš diametrálně jinak než já...?

T: Jde o to, jestli to chceš zkusit a že víš, proč to chceš zkusit, ne? Proto jsem se tě ptal, jak rozumíš tomu, žeš to nevzdal a tak dlouho se o tom už tady spolu bavíme....

K: Já jsem nikdy nikoho takovýho, jako je táta nepotkal...v takovejch barvách...není to vrah dětí, to ne... ale je pro mě nepochopitelný, že moh tak strašně lhát a nepostavit se k tomu jako chlap...

T: Co už s tím teď?

K: Proto se na něj tak zlobím...

T: A jak souvisí poznávání s tím, že se na něj tak zlobíš..?

K: Mám právo vědět některý věci!

T: To určitě máš..a bude ti to táta schopen říct?

K: Nevím...já ani nevím, jaké k němu mám vztah...? Proč mu dávám nějaký šance?

T: Já si myslím, že se většinou trápíme kvůli lidem a věcem, na kterých nám záleží...

K.: (pauza) To je pravda...Ale co když jemu to bude úplně jedno?

T: A jak tedy poznáš, že tomu táta dává taky šanci?

K: Tak to mě vůbec nenapadlo...třeba se vůbec nemusí chtít bavit o minulosti, to je fakt..ale o čem se budeme bavit jiným? Mě vůbec nezná...

T: Tím spíš je tady takových možností...a oblastí...

K: Já si ten den ani neumím představit...

T: Může to bejt o nějaký druhý, nebo spíš nový šanci pro tátu...?

K: Já asi věřím, že se je ten táta schopen změnit.

T: (pauza) Takže vlastně věříš jemu...? Věříš, že se s tím nějak oba poperete, jo?

K: Z nějakýho důvodu jo...nějaký procenta tam jsou.

Těmito slovy skončilo další sezení. Domácí úkol jsem nezádal, myslím, že bylo o čem přemýšlet.

7. konzultace:

K: Já jsem nad tím od minule strašně přemýšlel. Já už nejsem nasranej. A je mi tak líp.

T: Jak tomu mám rozumět..?

K: Napřed se to ve mně pořád motalo...chvíli jsem na tátu byl nasranej, chvíli ne...pak mi došlo, že se zaobírám věcmi, který nevím a na který nepříjdu...žiju jen z příběhu, kterej mi poskládala celá rodina...jenže z trochu zmatenýho a nejednotnýho příběhu...

T: A víš, že takhle se na věci kouká i jeden terapeutickéj směr?

K: A říkaj tam i jak to dopadne? (smích)

T: Ne, právě, že říkaj, že ten příběh je náš, když si ho napíšeme my sami a nikdo nám do toho nekecá...a mně přijde, že to jsi vzal do svejch rukou celkem obstojně...

K: Já prostě nezjistím, kde je ta pravda..a to je to, co mě úplně vyšinovalo...že chtěl každej z nich postoj k tý jejich pravdě a nezajímalo je, že já nevím nic...doteď nevím, jak se k tomu pocitově zachovat...to všechno přijde..

T: Takže to je vlastně o úplným začátku...vztahu s tátou myslím...

K: Je to ale trochu divný, ne? V mém věku maj už všichni kluci s tátou vztah jasnej...

T: Tak to bych ti dost odporoval...to je teda předpoklad...i v knížkách a filmech máš, že některý lidi našli vztah s rodičema až třeba ve stáří...všechno se vyvíjí...a ty jsi ostatně poprvé v situaci, kdy si to chceš řídit sám, ne?

K: Byl to hlavně mámy boj...žil jsem z jejích pocitů a představ, jak to má bejt...je to strašnej hárdkór...jako 11.září a smrt Usáma Ládina...taky nevíme, jak to všechno doopravdy je a k nám jdou jen zprostředkovaný věci a vytvářej se příběhy...v malým se dělo něco mně doma...

T: A tohle tvoje, řek bych poznání, má teď jakojvliv na to všechno, co jsme řešili? Na toho tátu a na tvůj život? Na to, co tě čeká, maturita a tak...?

K: To co vidíš kolem sebe ti relativizuje příběh vlastní rodiny...i příběh mámy...byla na mě od meich 6 let sama, šla na ni exekuce, neposílal alimenty, já chápu, že o něm nemohla mluvit jako o beránkovi, ale strašný je, že mi došlo, že to je příběh mámy a ne můj...to jak v tom figuruju já mi taky máma a všichni ostatní vysvětlovali...ale já sám jsem si svojí verzi doteď nevytvořil...

T: Budu ti říkat Platone.. (smích) Hele, a není náhodou tohle všechno tvoje verze? Nestáváš se konečně tím autorem?

K: Asi jo...pokud jde o tu mámu, tak asi měla právo dát mi echo, jako že haló, tedy není něco v pohodě, dej bacha, ale abych to puzzle složil, tak potřebuju kostičky ne jen od ní...a na ten výslednej obrázek puzzle nemá nikdo vliv víc než já sám...

Po zbytek tohoto posledního sezení si povídáme o jeho snech pracovního rázu, o jeho vztahu s přítelkyní a o jeho blížící se maturitě. Je vidět, že si chce povídat. Na konci mi říká, že to, s čím přišel se vyřešilo, že už „ty stavy“ nemá a že mi dá vědět, jak odmaturoval a jestli půjde na vysokou.. Pár dní po tomto sezení začal chlapci „svaťák“ a během něj mi zavolala jeho matka. Dramaticky mi začala oznamovat, že „debila“ pustili, že ho zbytek rodiny viděl v kavárně, která patří chlapcovu strýci a že má strach, že se chlapci ozve a chlapec, že neodmaturoje. Stěžovala si na „složitost“ státní maturity a ptala se mě, zdali má chlapci říct, že otce pustili. Bylo pro mne velmi těžké toto posoudit, nakonec jsem ale řekl, že se domnívám, že se to stejně dozví, že otci nikdo z nás nezabrání, aby ho telefonicky kontaktoval a že věřím, že pokud se tak stane i před maturitou, tak že to chlapec zvládne. Matka se uklidnila. V den chlapcovy maturity mi jeho matka zatelefonovala, že chlapec odmaturoval se třemi jedničkami a jednou trojkou. Otec mu volal večer předem, obsah rozhovoru matka nezná, ale chlapec se prý „nezhroutil“. Ba naopak, odmaturoval vynikajícím způsobem. Mně napsal po třech dnech

sms: Dane, pane doktore ☺ maturu mám – sem king, táta volal, uvidíme se spolu, díky za všechno, J.